

«ԳՐԻՆ ՖԱՐՄԵՐ»

ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՄԲ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

2020թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-Ի ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ
ԵՎ ԱՅԴ ԱՄՍԱԹՎԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԵՎ

ԱՆԿԱՆ ԱՌԻԴԵՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Անկախ առտիստորական եզրակացություն	3
Ֆինանսական հաշվետվություններ	
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	8
Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

ԱՆԿԱԽ ԱՌԻԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ներկայացվում է «Գրին Ֆարմեր» ՍՊԸ-ի մասնակիցներին

Կարծիք

Մեր առողջության ենք ներարկել «Գրին Ֆարմեր» ՍՊԸ-ի (այսուհետև՝ Ընկերություն) կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 31-ը դեկտեմբերի 2020թ., այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համար ֆինանսական արդյունքի մասին, և էփական կապիտալում փոփոխությունների մասին և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի վերաբերյալ համառոտագիրը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր ենթական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Ընկերության ֆինանսական վիճակը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրույցամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքը և դրամական հոսքերը՝ համաձայն փոքր և միջին կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտի (ՓՄԿ-ների ՖՀՍՍ):

Կարծիքի հիմք

Մեր առողջություն իրականացրել ենք առողջությի միջազգային ստանդարտներին (ԱՍՍ-ներ) համապատասխան։ Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացնելով նկարագրված է այս եղբակացության «Առողջությի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների առողջության համար» բաժնում։ Մեր անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների էքիվայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակած Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էքիվայի կանոնագրի (ՀԷՍՍՆ կանոնագիրը) և պահպանել ենք էքիվայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀՄԷՍՆ կանոնների։ Համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար ու համապատասխան առողջության ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար։

Անընդհատության հիմունքին վերաբերող ենթան անորոշություն

Ձեր ուշադրություն ենք հրավիրում ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություն 13-ի վրա, որտեղ նշվում է, որ Ընկերության գույն վեասը կազմել է 1,503,057 հազար դրամ (որից 1,103,173 հազար դրամը արտադրույթի փոխարժեքային տարբերություններից) 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում, և այդ ամսաթվի դրույցամբ կուտակված վեասը կազմել է 2,387,255 հազար դրամ։ Ինչպես նշված է Ծանոթագրություն 13-ում, այս դեպքերը կամ իրավիճակները, ի թիվս նշված այլ հարցերի, ցույց են տալիս, որ առկա է ենթան անորոշություն, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ։ Մեր կարծիքը չի ձևավոխիլ այս հարցի կապակցությամբ։

Այլ հանգամանք

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրույցամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համար ներկայացված համեմատելի տեղեկատվության առողջության չի իրականացվել։

Նեկավարության և կառավարման օղակներում գունդող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ընկերության դեկավարությունը պատասխանառու է ՓՄԿ-ների ՖՀՍՍ-ի համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար։

որև ըստ դեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով եական խեղաքյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվորյունների պատրաստումը ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվորյունները պատրաստելու պատասխանատու է Ընկերության անդաման գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անդամանառությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անդամանառության հիմունքը կիրառելու համար, եթե դեկավարությունը չունի Ընկերությունը կամ Ընկերության գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չունի այդպես չփարվելու որևէ իրատեսական այլնութանք:

Կառավարման օղակներում գունդող անձններ պատասխանատու են ֆինանսական հաշվետվորականության գործընթացի վերահսկման համար:

Առողջական պատասխանառություններ ֆինանսական հաշվետվորյունների առողջականության

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվորյունները բոլոր եական առումներով զերծ են եական խեղաքյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող առողջական եղանակացություն:

Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխափորում, որ ԱՍՍ-ներին համապատասխան իրականացված առողջական միջուկ կհայտնաբերի եական խեղաքյուրումը, եթե այն առկա է Խեղաքյուրումները կարող են առաջանալ սխալի կամ խարդախության արդյունքում, և համարվում են եական, եթե խեղամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազմեն ֆինանսական հաշվետվորյունների օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվորյունների հիման վրա կայացնող տևտեսական որոշումների վրա:

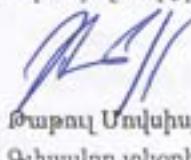
ԱՍՍ-ների համաձայն իրականացրած առողջական ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրում՝

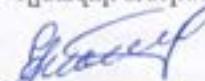
- հասկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվորյունների եական խեղաքյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք առողջական ընթացակարգեր՝ այդ ոիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում առողջական ապացուցներ, որոնք բավարար և համապատասխան ենք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած եական խեղաքյուրման շհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով եական խեղաքյուրման շհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանգանք համաձայնություն, գեղձարարություն, միտումնավոր բացրողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի շարաշակում:
- ձեռք ենք բերում առողջական վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատուերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան առողջական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Ընկերության ներքին հսկողության արյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար.
- գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված բաղադրականության տեղին լինելը, ինչպես նաև դեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խեղամտությունը.
- եղրահանգում ենք դեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անդամանառության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ, և հիմնվելով ձեռք բերված առողջական ապացուցների վրա՝ գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է եական անորոշություն դեպքերի կամ իրավիճակների վերաբերյալ, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Ընկերության անդաման գործելու կարողության վրա: Եթե մենք եղրահանգում ենք, որ առկա է եական

անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է առողջտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը։ Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաբիլը ձեռք բերված առողջտորական ապացույցների վրա։ Մական, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Ընկերության դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը։

- զետահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բավանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացմումը։

Նեկավարությանը, ի բիւս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք առողջտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև առողջտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին։

Թաքով Առաքելյան
Գլխավոր տնօրին

Առաք Արքյան
Առաջադրանքի դեկանար

24 հունիսի, 2021թ.,
ք.Երևան, Պ.Սևակի 8

«Գրին Ֆարմ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

ԴՐԱՄ

	Ծանոթ.	31/12/20	31/12/19 (առողջ մրցականացման)
--	--------	----------	-------------------------------------

Ակտիվ

Հիմնական միջոցներ	6	14,854,432	14,550,813
Ոչ նյութական ակտիվներ	7	2,997	14,200
Ֆին. վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ	8	538,396	137,303
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների համար		56,509	83,409
Հետաձգված հարկային ակտիվ	23	-	2,228
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ		15,452,334	14,787,953
Պաշարներ	9	916,474	768,907
Կանխավճարներ պաշարների և ծառայությունների համար	10	162,425	136,822
Առևտրական դերիտորական պարտքեր	11	119,857	102,800
Այլ ընթացիկ հարկային ակտիվներ	17	68,790	19,034
Դրամական միջոցներ	12	83,262	24,850
Ֆինանսական ակտիվներ		-	350
Այլ ընթացիկ ակտիվներ		95,696	106,679
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ		1,446,504	1,159,442
Ընդամենը ակտիվներ		16,898,838	15,947,395

Սեփական կապիտալ և պարտավորություններ

Կանոնադրական կապիտալ	13	77,110	53,110
Կուտակված վճառ	13	(2,387,255)	(884,198)
Էմիսիոն նկամուտ	13	1,176,000	-
Ընդամենը սեփական կապիտալ		(1,134,145)	(831,088)

Վարկեր	14	7,717,885	7,296,374
Փոխառություններ	15	8,495,277	8,909,269
Ֆին. վարձակալության գծով պարտավորություններ	8	392,397	121,644
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ		863	791
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	23	3,199	-
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		16,609,621	16,328,078

Վարկեր	14	662,035	85,000
Ֆին. վարձակալության գծով պարտավորություններ	8	75,416	-
Առևտրական և այլ կրնչատորական պարտքեր	16	591,465	230,265
Կանխավճար ծառայությունների համար		5,675	3,773
Այլ ընթացիկ հարկային պարտավորություններ	17	64,977	116,725
Աշխատավարձի և այլ կարճ հատուց-ի գծով պարտ-քյուն	18	20,531	12,290
Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ		3,263	2,352
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ		1,423,362	450,405
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		16,898,838	15,947,395

Տնօրին

Գլխավոր հաշվապահ

Առքերտ Կոնդիսյան

Ֆիզիկական Օրբելյան

**«Գրին Ֆարմ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն
Ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն
2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար**

000 դրամ	Շահոր.	31/12/20	31/12/19 (առջին չիրականացված)
Վաճառքից հասույթ	19	3,612,621	3,389,285
Վաճառքի ինքնարժեք	19	(3,265,820)	(2,984,107)
Համարուառն շահույթ		346,801	405,178
Գյուղատնտեսական արտադրակի բերքահավաքի պահին «Իրական արժեք հանաձ վաճառքի հետ կապված ծախտումներ»-ով ճանաչումից օգոստ	20	3,763,343	3,530,689
Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսեր	20	(2,868,630)	(2,691,288)
Գյուղատնտեսական գործունեության արդյունք		894,713	839,401
Իրացման ծախսեր		(664,263)	(571,320)
Կարշական ծախսեր		(161,932)	(139,145)
Ներխորական պարտքերի արժեզրկումից կորուստեր	11	(7,874)	-
Այլ եկամուտներ (ծախսեր)	21	(209,365)	(165,821)
Գործառնական շահույթ		198,080	368,293
Ֆինանսական ծախսեր	22	(592,538)	(674,009)
Փոխարժեքային տարրերությունից վեաս		(1,103,172)	(19,987)
Շահույթ (վեաս) միևն հարկումը		(1,497,630)	(325,703)
Ծահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)	23	(5,427)	69
Զուտ շահույթ (վեաս)		(1,503,057)	(325,634)

Տեսքներ

Գլխավոր հաշվապահ

Ուժերա Կոծիսյան

Տեղական Օրբելյան

Դրամ	Ծանոթագր.	Կանոնա- դրական կապիտալ	Կուտակված վեաս	Էմիսիոն եկամուս	Ըստաներ
Մեջքական առ 31 դեկտեմբերի 2018թ. (առևլող չիրականացված)	13	53,110	(558,564)	-	(505,454)
Զուտ շահույթ (վեաս)		-	(325,634)	-	(325,634)
Մեջքական առ 31 դեկտեմբերի 2019թ. (առևլող չիրականացված)		53,110	(884,198)		(831,088)
Զուտ շահույթ (վեաս)		-	(1,503,057)	-	(1,503,057)
Ավելացում/պակասեցում		24,000	-	1,176,000	1,200,000
Մեջքական առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.		77,110	(2,387,255)	1,176,000	(1,134,145)

Sbopkli

Գլխավոր հաշվապահ

Օպերատ Կոծինյան

Տրամադրության օպերատ

000 դրամ	Ծանոթ.	2020	2019
		(Առևլիս Հիգափանացված)	
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր			
արտադրանքի, ապրանքների, ծառայությունների վաճառքից		3,625,338	3,470,009
այլ ներհոսքեր		126,975	1,182,000
նյութերի, ապրանքների, ծառայությունների ձեռք բերումից		(2,469,210)	(1,688,684)
աշխատավայրերին և երանց անունից կատարված վճարումից		(479,929)	(460,184)
այլ հարկերի, պարտադիր վճարների վճարումից		(57,019)	(148,161)
այլ արտահոսքեր		(275)	(338)
Գործառնական գործունեությունից դրամական գուտ հոսքեր		745,880	2,354,642
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր			
հիմնական միջոցների վաճառքից		7,500	-
տոկոսների ստացումից		32	-
հիմնական միջոցների ձեռքբերումից	6	(786,882)	(1,906,407)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական գուտ հոսքեր		(779,350)	(1,906,407)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր			
վարկերից և փոխառությունների ստացումից	14,15	1,306,935	4,304,930
վարկերի և փոխառությունների մարումից	14,15	(2,364,538)	(4,727,678)
բաժնեմասերի բողարկումից (լրացուցիչ ավանդների ներդրումից)	13	1,200,000	-
վարձակալության պարտավորությունների մարումից	8	(49,647)	(19,355)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական գուտ հոսքեր		92,750	(442,103)
Ըստամենք դրամական միջոցների գուտ հոսքեր		59,280	6,132
արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններ		(868)	294
Դրամական միջոցների մնացորդը առ 1 հունվարի		24,850	18,424
Դրամական միջոցների մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի		83,262	24,850

Տիգրան Կոծիսյան

Տիգրան Կոծիսյան

Գլխավոր հաշվապահ

Տիգրան Օռելյան

1. Ընդհանուր տեղեկություններ

1.1. Նկարագիր և գործունեություն

«Գրին Ֆարմ» ՍՊԸ (այսուհետ՝ «Ընկերություն») հիմնադրվել է 2016թ:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը՝ զուրատեսական արտադրանքի արտադրություն և վաճառք:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Մատանյան 33/4: Ընկերության ջերմոցային տնտեսությունը գտնվում է Կոտոյի մարզի ք. Հրազդան, Զրառատ 999 հասցեում, իսկ ինտենսիվ այգիները գտնվում են Արարատի մարզի Երասխ գյուղում և Գեղարքունիքի մարզի Դդմաշեն գյուղում: Գեղարքունիքի մարզի Դդմաշեն գյուղում է գտնվում նաև Ընկերության սահմանադրությունը:

Ընկերության աշխատակիցների միջին ցուցակային թվաքանակը 2020թ. 302 անձ է, իսկ 2019թ.՝ 327:

1.2. Կորպորատիվ կառուցվածք

Ընկերության կառավարման բարձրագույն մարմինը Ընկերության մասնակիցների ժողովն է, որն ունի Ընկերության կառավարման և գործունեության ցանկացած հարցի վերթունական լուծման իրավունք: Ընկերության ընթացիկ գործունեության ղեկավարությունը և տնօրինը՝ Ռոբերտ Կոծինյանը:

Մասնակիցներ	Բաժնեմասերի չափ(%)	Անդամական արժեք (ՀՀ դրամ)
Ընդհանուր, այլ թվում	100	77,110,000
Արևելյան Հարուրյունյան	40	30,844,000
Արման Աբրահամյան	30	23,133,000
Հենրիկ Հարուրյունյան	15	11,566,500
Ռոբերտ Հարուրյունյան	15	11,566,500

2. ՓՄԿ-ների ՖՀՍՍ-ին համապատասխանությունը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Փոքր և միջին կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտին (ՓՄԿ-ների ՖՀՍՍ) համապատասխան:

3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթը

ՀՀ արժույթը ՀՀ դրամն է, որը Ընկերության ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթն է:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ցույց է տրված հազար դրամներով՝ առանց ստորակետից հետո տասնորդական նիշի:

4. Հաշվապահական հաշվառման բաղարականության նշանակալի մասերի համառոտ նկարագիրը

4.1. Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբանական արժեքի հիմունքով: Սովորաբար սկզբանական արժեքը հիմնված է ակտիվի դիմաց տրված հատուցման իրական արժեքի վրա:

4.2. Ֆինանսական հաշվետվությունների կազմը

Ֆինանսական հաշվետվությունները ներառված են՝

ա) ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն՝ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Ընթացիկ և ոչ ընթացիկ ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են առանձին դասակարգմամբ.

բ) ֆինանսական արդյունքի մասին մեկ հաշվետվություն՝ տվյալ ժամանակաշրջանի համար: Ըսկերությունը ներկայացնում է շահույթում կամ վճառում ճանաչված ծախսերի բաժանումը (վերլուծումը)՝ օգտագործելով դրանց գործառությունը վրա հիմնված դասակարգումը:

զ) սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն՝ տվյալ ժամանակաշրջանի համար.

դ) դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն՝ տվյալ ժամանակաշրջանի համար: Գործառնական գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի մասին տեղեկատվությունը ներկայացվում է՝ օգտագործելով ուղղակի մերույթը: Վճարված տոկոսները դասակարգվում են որպես ֆինանսավորման, ստացված տոկոսներն ու շահաբաժինները՝ որպես ներդրումային գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքեր: Վճարված հարկերը դասակարգվում են որպես գործառնական գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքեր:

ե) ծանոթազրություններ, որոնք բաղկացած են հաշվապահական հաշվառման բաղադրականության նշանակալի մասերի համառոտ նկարագրից և այլ բացատրական տեղեկատվություններից:

Ֆինանսական հաշվետվություններում բացահայտվում է ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր գումարների՝ նախորդ ժամանակաշրջանի (նախորդ տարի) համարելի տեղեկատվությունը: Եթե Ընկերությունը իր ֆինանսական հաշվետվություններում փոփոխում է հոդվածների ներկայացնումը կամ դասակարգումը, ապա վերադասակարգում է համարելի գումարները, բացի այս դեպքերից, եթե վերադասակարգումն անիրազործելի է:

4.3. Հիմնական միջոցներ

Հափումը ճանաչուման պահին

Հիմնական միջոցի միավորը, որը կարող է ճանաչվել որպես ակտիվ, պետք է չափվի իր սկզբնական արժեքով, որը ճանաչման ամսաթվի դրությամբ անհապաղ վճարման վեհ համարժեքն է: Եթե վճարումը վճարման նորմալ պայմաններով նախատեսված ժամկետից հետաձգվում է, անհապաղ վճարման վեհ համարժեքն և ըստհանուր վճարումների տարբերությունը ճանաչվում է որպես տոկոսային ծախս:

Սկզբնական արժեքի տարրերն են, մասնավորապես՝ զեման զիեզ, ներկրման տուրբերը, չփոխհատուցվող հարկերը և պարտադիր այլ վճարները, ակտիվը համապատասխան վայր հասցեներու և դեկավարության նախանշած նպատակներով օգտագործման համար աշխատաերային վիճակի բերելու հետ ուղղակիորեն կապված ցանկացած ծախսում: Գործարկման և նման նախաարտադրական ծախսումները հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքում չեն ներառվում: Սկզբնական արժեքը որոշելիս առևտրային գելցերը և արտոնությունները հանդում են:

Հափումը ճանաչումից հետո

Հիմնական միջոցի միավորը՝ որպես ակտիվ ճանաչելուց հետո, հաշվառվում է իր սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կուտակված կորուստները:

Բերրատու բույսեր

Բերրատու բույսը (օրինակ՝ խնձորի, կեռասի, ծիրանի տեսկներ) հիմնական միջոց է Բերրատու բույսերի միավորը յուրաքանչյուր այզին է, որը նույն տեսակի տեսկներով տարբերակված տարածք է: Յուրաքանչյուր այզին հիմնական բնութագրերն են՝ վայրը, մակերեսը, տեսկների տեսակը, տեսկների քանակը:

Բերրատու բույսերը հաշվառվում են նույն կերպ. ինչ սեփական ուժերով կառուցված հիմնական միջոցի միավորները՝ նախքան դրանք կգուման այլավայի վայրում և վիճակում, որն անհրաժեշտ է դեկավարության նախանշած նպատակով օգտագործելու համար: Բերրատու բույսերի դեպքում «կառուցվում» բառի օգտագործումը մեկնաբանվում է որպես գործունեության իրականացում, որն անհրաժեշտ է բերրատու բույսերի ամեցման համար՝ նախքան դրանք կգուման այլավայի վայրում և վիճակում (անհմանված տարիքի հասունությունը և բերրատվության նորմատիվային չափ), որն անհրաժեշտ է դեկավարության նախանշած նպատակով օգտագործելու համար: Միևնույն դեկավարության նախանշած նպատակով օգտագործելու համար: Միևնույն դեկավարության նախանշած նպատակին հասնելը այզիները հաշվառվում են որպես անավարտ հիմնական միջոցներ: Այդ ընթացքում

բերքատու բույսերից ստացված զյուղատեսական արտադրանքի իրական արժեքի չափով նվազեցվում է անակարտ հիմնական միջոցների վրա կապիտալացվող ծախսումները:

Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների բոլոր դասերի նկատմամբ կիրառվում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը: Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայությունը որոշելիս հաշվի ևս առնվազ Ընկերության կրոմից ակտիվի ենթադրվող օգտագործելությունը, ակնկալվող ֆիզիկական մաշվածությունը, տեխնիկական հեացածությունը, հիմնական միջոցի օգտագործման իրավական կամ նման այլ սահմանափակումները:

Ընկերությունը հիմնական միջոցների խմբերի նկատմամբ կիրառում է հետևյալ օգտակար ծառայությունները.

Շենքեր	40 տարի
Կառուցվածքներ	30 տարի
Փոխանցող հարմարանքներ	30 տարի
Մեքենաներ և սարքավորումներ	5-15 տարի
Տրանսպորտային միջոցներ	8-10 տարի
Բերքատու բույսեր	15 տարի
Արտադրատեսական գույք, գործիքներ	5-10 տարի
Հաշվողական և համակարգչային տեխնիկա	1-10 տարի
Այլ հիմնական միջոցներ	8 տարի

Հողամասը ունի անսափիմանափակ օգտակար ծառայություն, հետևաբար որա համար մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Ակտիվի մաշվածությունը սկսում է հաշվարկվել, եթե այն մատչելի է օգտագործման համար, այսինքն՝ եթե այն գնուվում է այնպիսի վայրում և վիճակում, որի անհրաժեշտ է դեկավարության նախանշած նպատակով այն օգտագործելու համար: Ակտիվի մաշվածության հաշվարկումը դադարում է ակտիվի՝ որպես վաճառքի համար պահպան դասակարգվելու (կամ որպես վաճառքի համար պահպան դասակարգված օտարման խմբում ներառվելու) և ակտիվի ապահանաչելու ամսաթվերից ամենավաղություն:

Հետազա ժայիռություն

Հիմնական միջոցի միավորին վերաբերող հետազա ծախսումներն ավելացվում են որա հաշվեկշռային արժեքին (կապիտալացվում են). Եթե այդ ծախսումները բավարարում են ձանաչնա չափանիշները: Սասեավորապես, հիմնական միջոցի միավորի վրա նոր մասի ավելացման, կամ հիմնական միջոցի միավորի մի մասի պարբերաբար փոխարինման ծախսումները ավելացվում է հիմնական միջոցի միավորի հաշվեկշռային արժեքին (կապիտալացվում է): Հիմնական միջոցների փոխարինվող մասերը ենթակա են ապահանաչելու: Բերքատու բույսերի դեպքում միավորի (այզի) վրա նոր մասի ավելացում կամ փոխարինում է համարվում տևելի ավելացումը կամ փոխարինումը:

Ամենօրյա սպասարկման ծախսումները չեն ավելացվում հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքին (չեն կապիտալացվում):

Արդարացում

Հիմնական միջոցի միավորի հաշվեկշռային արժեքը պետք է ապահանաչվի, եթե՝

ա) այն օտարվում է, կամ

բ) ապազա ոչ մի տևտեսական օգուտ չի ակնկալվում որա օգտագործումից կամ օտարումից:

4.4. Ոչ նյութական ակտիվներ

Հետազոտության միուն

Հետազոտությունից (կամ ներքին նախագծի հետազոտության փուլից) առաջացող ոչ նյութական ակտիվները չեն ձանաչնա: Հետազոտության (կամ ներքին նախագծի հետազոտության փուլի) ծախսումները ձանաչնա են որպես ծախս՝ որում տեղի ունենալու պահին:

Ներստեղծված գուղվիլը չպետք է ճանաչվի որպես ակտիվ:

Ներստեղծված մակենիշները, երապարակումների անունները, հաճախորդների ցուցակները և ըստ եռյան և մանաւուիպ միավորները չպետք է ճանաչվեն որպես ոչ կյուրական ակտիվներ:

Աշակերտական փուլ

Մշակումից (կամ ծրագրի մշակման փուլից) առաջացող ոչ կյուրական ակտիվը ճանաչվում է այն և միայն այն դեպքում, եթե Ընկերությունը կարող է ցուցադրել ստորև բերվածն ամբողջությամբ:

ա) ոչ կյուրական ակտիվը այնպիսի ավարտուն վիճակի հասցնելու տեխնիկական իրազործելությունը, որ այն մատչելի լինի օգտագործման կամ վաճառքի համար.

բ) ոչ կյուրական ակտիվը ավարտին հասցնելու և այն օգտագործելու կամ վաճառելու իր մտադրությունը,

գ) ոչ կյուրական ակտիվը օգտագործելու կամ վաճառելու իր կարողությունը,

դ) այն, թե ինչպես է ոչ կյուրական ակտիվի առաջացնելու հնարավոր ապագա տևականությունը: Ի թիվս այլոց, Ընկերությունը պետք է ցուցադրի ոչ կյուրական ակտիվի միջոցով ստեղծվող արդյունքի կամ հենց այդ ոչ կյուրական ակտիվի համար շուկայի առկայությունը, կամ, եթե ակտիվը օգտագործելու է Ընկերության ներսում, ապա ոչ կյուրական ակտիվի օգտակարությունը.

ե) մշակում ավարտին հասցնելու և ոչ կյուրական ակտիվի օգտագործելու կամ վաճառելու համար անհրաժեշտ համապատասխան տեխնիկական ֆինանսական և այլ միջոցների առկայությունը,

զ) ոչ կյուրական ակտիվին մշակման ընթացքում վերագրելի ծախսումները արժանահավատորեն չափելու իր կարողությունը:

Հափումը ճանաչման պահին

Ոչ կյուրական ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով:

Ոչ կյուրական ակտիվի սկզբնական արժեքը ներառում է՝

ա) դրա գիման գինը՝ ներառյալ ներկրության տուրքերն ու գիման շինուատուցվող հարկերը՝ առնտրային գեղշերը և արուռնությունները հանելոց հետո.

բ) ակտիվին իր նպատակային օգտագործման վիճակին բերելու հետ կապված ցանկացած ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները:

Ճեղագագում

Սկզբնական ճանաչումից հետո ոչ կյուրական ակտիվը հաշվառվում է իր սկզբնական արժեքով (հաշվի առած հետագա ավելացվող ծախսումները)՝ հանած ցանկացած կուտակված ամորտիզացիա և ցանկացած կուտակված արժեզրկումից կորուստ:

Ամորտիզացիա

Ամորտիզացիան պետք է հաշվարկվի այն պահից, եթե ակտիվը մատչելի է օգտագործման համար՝ հետեւյալ օգտակար ծառայությունից ելնելով:

- Համակարգչային ծրագիր	10 տարի
- Լիցենզիաներ	Լիցենզիայի գործողության ժամկետ

Ոչ կյուրական ակտիվի մեացորդային արժեքը գնահատվում է գրո. իսկ ամորտիզացիայի հաշվարկման կիրառվող մեթոդը է գծային մեթոդը:

4.5. Ակտիվների արժեզրկում

Սույն պարագագի դրույթները վերաբերում են հիմնական միջոցներին, ոչ կյուրական ակտիվներին:

Ընկերությունը յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի բրույրամբ գնահատում է՝ առկա է արդյոք որևէ հայտանիշ, ըստ որի ակտիվը կարող է արժեզրկված լինել: Եթե առկա է որևէ այլպիսի հայտանիշ, ապա Ընկերությունը գնահատում է ակտիվի փոխատուցվող գումարը:

Եթե առկա է որևէ հայրածից, ըստ որի՝ ակտիվը կարող է արժեզրկված լինել, ապա փոխհատուցվող գումարը գնահատվում է առանձին ակտիվի համար: Եթե հետապոր չէ գնահատել առանձին ակտիվի փոխհատուցվող գումարը, Ընկերությունը որոշում է այն դրամատեղ միավորի փոխհատուցվող գումարը. որին պատկանում է տվյալ ակտիվը (ակտիվի դրամատեղ միավոր):

Արժեզրկումից կորուստ

Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև դրա փոխհատուցվող գումարը այն և միայն այն դեպքում, եթե ակտիվի փոխհատուցվող գումարն ավելի փոքր է, քան դրա հաշվեկշռային արժեքը: Այդ նվազումն իրենից ներկայացնում է արժեզրկումից կորուստ:

Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վեասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված գումարով: Վերագնահատված ակտիվի արժեզրկումից ցանկացած կորուստ դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում:

Արժեզրկումից կորուստի ճանաչումից հետո ապագա ժամանակաշրջանների համար ակտիվի գծով մաշվածության (ամորտիզացիայի) հաշվեզրումը ճշգրտվում է ակտիվի վերանայված հաշվեկշռային արժեքի և մնացորդային արժեքի (եթե այդպիսին գոյություն ունի) տարբերությունը երա մնացորդային օգոստակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու նպատակով:

Արժեզրկումից կորուստի հակադարձում

Արժեզրկումից կորուստի հակադարձմանը վերագրելի ակտիվի ավելացած հաշվեկշռային արժեքը չպետք է գերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ (առանց համապատասխան ամորտիզացիայի կամ մաշվածության), եթե նախորդ տարիներին այդ ակտիվի գծով արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

Ակտիվի, բացառությամբ գումարի, գծով արժեզրկումից կորուստի հակադարձումը ճանաչվում է շահույթում կամ վեասում, բացառությամբ երբ ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով: «Վերագնահատված ակտիվի արժեզրկումից կորուստի ցանկացած հակադարձում դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի աճ: Արժեզրկումից կորուստի հակադարձումը ճանաչելուց հետո ապագա ժամանակաշրջանների համար ակտիվի գծով մաշվածության (ամորտիզացիայի) հաշվեզրումը ճշգրտվում է ակտիվի վերանայված հաշվեկշռային արժեքի և մնացորդային արժեքի (եթե այդպիսին գոյություն ունի) տարբերությունը երա մնացորդային օգոստակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու նպատակով:

4.6. Կենսաբանական ակտիվներ

Հայփում

Սպառվող կենսաբանական ակտիվը սկզբնական ճանաչման պահին և յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ չափվում է իրական արժեքով՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները, բացառությամբ, երբ իրական արժեքը հեշտությամբ որոշելի չէ՝ առանց անհարկի ծախսումների և ցանքերի:

Օգուտները և կորուստները

Օգուտները կամ կորուստները, որոնք առաջանում են կենսաբանական ակտիվի՝ իրական արժեքով՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները, սկզբնական ճանաչման պահին, ինչպես նաև կենսաբանական ակտիվի՝ իրական արժեքի փոփոխությունները՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները, ներառվում են այն ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վեասում, որում դրանք առաջացել են:

Հրական արժեքը արժանահավասարելել չափելու անհարաժեշտություն

Կանխավարկած կա, որ կենսաբանական ակտիվի իրական արժեքը կարող է արժանահավատորեն չափել: Այսուամենայնիվ, նշված կանխավարկածը կարող է հերքել միայն կենսաբանական ակտիվի սկզբնական ճանաչման պահին, որի համար շուկայում սահմանված գները կամ արժեքները մատչելի չեն, և որի համար իրական արժեքի այլընտրանքային չափումները համարվում են բացահայտ անարժանահատված: Նման դեպքում այդ կենսաբանական ակտիվը չափվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված

մաշվածությունը և արժեգրկումից կուտակված կորուստները: Ներ որ կենսաբանական ակտիվի իրական արժեքը արժանահավատորեն չափելի է դառնում. Ընկերությունը չափում է այդ ակտիվը իրական արժեքով՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները:

4.7. Գյուղատնտեսական արտադրանք

Գյուղատնտեսական արտադրանքը Ընկերության կենսաբանական ակտիվներից ստացված արտադրանքն է բերքահավաքի պահին: Մասնավորապես բերքատու բույսերից ստացված պտուղները (օրինակ՝ խնձոր կեռաս, ծիրանի), միամյա բույսերից ստացված պտուղները (օրինակ՝ լոլիկ, վարունգ):

Համար

Կենսաբանական ակտիվներից ստացվող գյուղատնտեսական արտադրանքը չափում է բերքահավաքի պահին իրական արժեքով՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները: Նման չափումը հանդիսանում է սկզբնական արժեք այն ամսաթիվ դրությամբ, երբ կիրառվում է սույն քաղաքականության «Պաշարներ» բաժինը:

Օգուտներ և կորուստներ

Գյուղատնտեսական արտադրանքի, որը չափում է իրական արժեքով՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները, սկզբնական ճանաչման պահին առաջացած օգուտը կամ կորուստը ներառվում է այն ժամանակաշրջանի շահույթ կամ վնասում, որում առաջացել է:

Բոլոր դեպքերում Ընկերությունը գյուղատնտեսական արտադրանքը չափում է բերքահավաքի պահին դրա իրական արժեքով՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները:

4.8. Պաշարներ

Սկզբնական չափում

Սկզբնական ճանաչման պահին պաշարները չափում են սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով):

Պաշարների ինքնարժեքը ներառում է ձեռք բերման ծախսումները, արտադրանքի վերամշակման բոլոր ծախսումները և պաշարները ներկա գուևելու վայր և վիճակի բերելու հետ կապված բոլոր այլ ծախսումները:

Պաշարների ձեռքբերման ծախսումները ներառում են ձեռքբերման գինը, ներկրման տուրքերը և հարկերը (բացառությամբ նրանց, որոնք հարկային մարմինների կողմից ներակա են Ընկերությանը են վերադարձման), ինչպես նաև տրանսպորտային, բեռնման-բեռնաբափման և այլ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն կապված են ապրանքների, նյութերի և ծառայությունների ձեռքբերման հետ: Ձեռքբերման ծախսումները որոշելիս առևտրային գեղշերը, զերի իշեցումները և նմանատիպ այլ ճշգրտումները հանդում են:

Պաշարների վերամշակման ծախսումները ներառում են արտադրանքի վերամշակման հետ ուղղակիորեն կապված ծախսումները, ինչպիսիք են աշխատումի գծով ուղղակի ծախսումները: Այս ներառում է նաև պատրաստի արտադրանքի վրա պարբերաբար բաշխվող հաստատում և փոփոխությունների արտադրանքի ծախսումները, որոնք կատարվում են նյութերը պատրաստի արտադրանք դարձնելու (վերամշակելու) ընթացքում:

Պաշարների ինքնարժեքի մեջ այլ ծախսումները ներառվում են միայն այն չափով, որ չափով դրանք կատարվել են՝ պաշարները ներկա գուևելու վայր և պատշաճ վիճակի բերելու համար:

Պաշարների ինքնարժեքի մեջ չեն ներառվող և դրանց կատարման ժամանակաշրջանում ծախս ճանաչվող ծախսումների օրինակներ են՝

ա) գերազանցածիվային ծախսումները՝ կապված նյութերի, աշխատումի և արտադրանքի այլ ծախսումների գերածախայի հետ.

բ) պահպանման ծախսումները, բացառությամբ երես դրանք անհրաժեշտ են արտադրության գործընթացում՝ նախքան հաջորդ արտադրանքի փուլին անցնելը.

զ) վարչական վերադիր ծախսումները, որոնք կապված չեն պաշարները ներկա գումարներու վայր հասցեներու կամ պատշաճ վիճակի բնույթու հետ:

ռ) վաճառքի ծախսումները:

Եթե պաշարները ձևոր են բերվում հետաձգված մարման ժամկետով, ապա վճարման նորմալ պայմաններում ձևորքերնան զի՞ և վճարված գումարի տարբերությունը, ճանաչվում է որպես տոկոսային ծախս ֆինանսավորման ամրող ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Էնթարքերի բանաձևեր

Փոխադարձ փոխարկելի չհանդիսացող պաշարների, ինչպես նաև հատուկ նախագծերի համար նախատեսված ու արտադրյալ ապրանքների կամ ծառայությունների միավորի ինքնարժեքը հաշվարկվում է կոնկրետ արտադրանքի ինքնարժեքի որոշման ճանապարհով:

Փոխադարձ փոխարկելի հանդիսացող պաշարների ինքնարժեքը որոշվում է ԱՄՍԵ (առաջին մուտք առաջին ելք) արժեքով:

Հանուագանձում

Պաշարները շափում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնում:

Պաշարների ինքնարժեքը իջեցվում է միևնույն իրացման գուտ արժեքի մակարդակ՝ ըստ տեսակների հաշվեկշռի ամսաթվի դրույթամբ:

Պաշարների ինքնարժեքի ցանկացած իջեցման գումար՝ միևնույն իրացման գուտ արժեքը, և պաշարների բոլոր կորուստները ճանաչվում են որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, եթե կատարվել է ինքնարժեքի իջեցումը կամ առաջացել է կորուստը: Պաշարների ցանկացած իջեցման գումարի ցանկացած վերականգնման գումարը որպես առաջացել է իրացման գուտ արժեքի ամենա ճանաչվում են որպես պաշարների՝ ծախս ճանաչված գումարի նվազեցում այն հաշվետու ժամանակաշրջանում, եթե տեղի է ունեցել վերականգնումը:

Ոչ իրացվելի պաշարները դուրս են գրվում իրենց հաշվեկշռային արժեքով: Ոչ իրացվելի են այն պաշարները, որոնք չեն իրացվել կամ օգտագործվել հաշվեկշռում հաշվառելուց 12 ամսվա ընթացքում և որոնք հավանական են, որ որևէ այլ ձևով չեն օգտագործվել՝ կապված դրանց բարոյական հնացման, որակի վատացման և այլ պատճառներով:

4.9. Հիմնական ֆինանսական գործիքներ

Քաղաքականության ընսրություն

Հիմնական ֆինանսական գործիքների նկատմամբ Ընկերությունը կիրառում է ՓՄԿ-ների ՖՀՄՍ-ի 11-րդ և 12-րդ բաժինների պահանջներն ամրացնությամբ:

Հիմնական ֆինանսական գործիքները են, մասնավորապես, առևտրական դերիտորական և կրեդիտորական պարտքերը, դրամական միջոցները, տրամադրյալ և ստացված փոխառությունները, վարկերը:

Միջնական ճանաչում

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե այն դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմէ:

Միջնական շափում

Եթե ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը սկզբանական ճանաչվում է, այն շափում է գործարքի գլուխ (ներառյալ գործարքի հետ կապված ծախսումները, բացի այն ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների սկզբանական շափման), որոնք հետազոտվ շափում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով), բացառությամբ եթե համաձայնություններ, ըստ եռորյան, իրենց ներկայացնում է ֆինանսավորման գործարք՝ կամ գործարքի կողմ հանդիսացող կազմակերպություններից մեկի մոտ առաջացնելով ֆինանսական պարտավորություն, կամ կոնտրագնենուի մոտ՝ ֆինանսական ակտիվը: Համաձայնությունը հանգեցնում է ֆինանսավորման գործարքի, եթե վճարումը հետաձգվում է ավելի, քան ստվորական գործունեության համար ընդունված ժամկետները, օրինակ՝ ապրանքների իրացման նպատակով գլուխին տրամադրյալ է հետաձգված անտոկոս վճարումների իրավունք (անտոկոս կրեդիտավորում) կամ

ֆինանսավորվում է մի տոկոսադրույքով, որը շուկայական տոկոսադրույք չէ, օրինակ՝ աշխատողին տրամադրում է անտոկոս կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով վարք: Եթե համաձայնությունը հանգեցնում է ֆինանսավորման գործարքի, ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է ապագա վճարումների ներկա արժեքով՝ զեղչված համանման պարտային գործիքի շուկայական տոկոսադրույքով, որը որոշվել էր սկզբնական ճանաշման պահին:

Հետագա չափում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ֆինանսական գործիքները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդ՝ առանց հանելու գործառնության հետ կապված որևէ ծախսում, որը Ընկերությունը կարող է կրել վաճառքի կամ այլ օտարման դեպքում:

Որպես ընթացիկ ակտիվներ կամ ընթացիկ պարտավորություններ դասակարգված պարտային գործիքները չափվում են դրամական միջոցների կամ այլ հատուցման զեղչված գումարով, որն ակտեկալվում է, որ կվճարվի կամ կստացվի (այսինքն՝ արժեզրկումը հանած), բացառությամբ եթե համաձայնությունը հանգեցնում է ֆինանսավորման գործարքի:

Ամորտիզացված արժեք և արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ստորև նշվածների գուտ գումարն է՝

ա) գումարը, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաշման պահին,

բ) հանած հիմնական գումարի ցանկացած մարումներ,

գ) գումարած կամ հանած սկզբնական ճանաշման գումարի և մարման գումարի միջև ցանկացած տարբերության կուտակված ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով,

դ) հանած ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման կամ անհավաքագրելիության գծով ցանկացած նվազեցում (ուղղակիորեն կամ կարգավորագրական հաշվետու օգտագործման միջոցով):

Արդյունավետ տոկոսադրույքը այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակտեկալվող ժամկետի կամ, եթե տևողին է, ավելի կարճ ժամանակաշրջանի համար, գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները ճշգրտորեն գեղցում է միևնույն ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը: Արդյունավետ տոկոսադրույքը որոշվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաշման պահի դրությամբ հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա: Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի համաձայն՝

ա) ֆինանսական ակտիվի (պարտավորության) ամորտիզացված արժեքը ապագա դրամական մուտքերի (վճարումների) ներկա արժեքն է՝ զեղչված արդյունավետ տոկոսադրույքով.

բ) ժամանակաշրջանի տոկոսային ծախսը (եկամուտը) հավասար է ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆինանսական պարտավորության (ակտիվի) հաշվեկշռային արժեքի և ժամանակաշրջանի արդյունավետ տոկոսադրույքի արտադրյալին:

Արժեքերով կամ ամորտիզացված արժեքով չափված ֆինանսական գործիքների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է՝ արդյոք առկա է ինքնարժեքով կամ ամորտիզացված արժեքով չափված որևէ ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման լինելու անկողմնակալ վկայություն: Եթե առկա է արժեզրկմած լինելու անկողմնակալ վկայություն, Ընկերությունը անմիջապես ճանաշում է արժեզրկումից կորուստ՝ շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի արժեզրկմած լինելու անկողմնակալ վկայությունը ներառում է ակտիվի տիրապետողի ուշադրությանն արժանացած դիտարկելի տվյալները՝ հետևյալ կորստի դեպքերի վերաբերյալ:

ա) բողարկողի կամ փոխառողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները.

բ) պայմանագրի խախտումը, օրինակ՝ տոկոսների կամ հիմնական գումարի չհմարումը կամ վճարման ուշացումը.

զ) պարտապանի ֆինանսական դժվարությունների հետ կապված՝ տևեսական կամ իրավական պատճառներով, պարտատիրոջ կողմից պարտապանին զիջումների տրամադրումը, որը այլապես պարտատերը չէր նախատեսի.

դ) հավանական է դարձել, որ պարտապանը կսեանկան կամ կննքարկի այլ ֆինանսական վերակազմավորման.

ե) դիտարկելի տվյալներ, որոնք վկայում են, որ ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով, դրանց սկզբնական ճանաչումից հետո, առկա է գնահատված սպազմ դրամական միջոցների հոսքերի չափելի նվազում, թեև դրուս հեարավոր չէ որոշակիացնել այդ նվազումը խմբի առանձին ֆինանսական ակտիվների գծով:

Հայփոմ

Նորսարժերով կամ ամորտիզացված արժեքով չափված ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստը ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույթով գնահատված՝ գնահատված դրամական միջոցների հոսքերի ներկա արժեքի միջև եղած տարբերությունն է: Եթե այդպիսի ֆինանսական գործիքները ունեն փոփոխություն տոկոսադրույթը, արժեզրկումից կորուստը չափելու նպատակով գեղացնեն դրույթը պայմանագրի համաձայն որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույթը է:

Եթե հետագա որեւէ ժամանակաշրջանում արժեզրկումից կորստի գումարը նվազում է, և նվազումը կարող է օրեւկտիվորեն կապված լինել արժեզրկումը ճանաչելուց հետո տեղի ունեցած որեւէ դեպքի հետ, ապա Ըսկերությունը հակադարձում է նախկինում ճանաչված արժեզրկումից կորուստը կամ ուղղակիորեն, կամ կարգավորող հաշվիք ճշգրտելու միջոցով: Հակադարձումը չպետք է հանգեցնի այն բանին, որ ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը (բոլոր կարգավորող հաշվիները հանած) գերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը կիյեներ, եթե նախկինում արժեզրկումը ճանաչված չիներ: Հակադարձման գումարը ճանաչվում է շահույթում կամ վեստում:

Ֆինանսական ակտիվների սպամանացում

Ըսկերությունը սպամանացում է ֆինանսական ակտիվը, եթ. (ա) ակտիվը մարվել է կամ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցրել են իրենց ուժը կամ (բ) Ըսկերությունը փոխանցել է ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի նկատմամբ իրավունքները կամ կիրակ է ակտիվների փոխանցման պայմանագրի, միաժամանակ (ի) փոխանցելով ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր եական ոիսկերեն ու պարզեցնելու կամ (ii) չփոխանցելով և նաև չպահպանելով ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր եական ոիսկերեն ու հատուցները, սակայն չպահպանելով նաև ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը: Վերահսկողությունը համարվում է պահպանված, եթե մյուս կողմը գործեականում չի կարող ակտիվն ամբողջությամբ վաճառել շփոխկապակցված երրորդ կողմից՝ առանց վաճառքի վրա լրացուցիչ սահմանափակումներ դնելու անհրաժեշտության:

Սպամանացումից առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վեստում:

Ֆինանսական ակտիվների դուրսգրում

Ֆինանսական ակտիվները ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն դուրս են գրվում, եթ. Ըսկերությունը սպառել է դրանց հավաքագրելու բոլոր գործեական հետարակությունները և եղանակել է, որ այդպիսի ակտիվների փոխհատուցման հետ կապված ակտիվայիքները անհին են: Դուրսգրումը իրենից ներկայացնում է սպամանացում: Ըսկերությունը կարող է դուրս գրել ֆինանսական ակտիվները, չնայած այդ գումարների վերականգնման (ստացման) համար կիրառվում են հարկադրման միջոցներ, բայց ողջամիտ ակտիվայիքները չկան:

Առևտրական ռեբիւորական պարտքը

Հիմնական վաճառքները կատարվում են վճարման սովորական պայմանների հյուսներով, և դեբիտորական պարտքները տոկոսակիր չեն: Եթե պարտքը հետաձգվում է վճարման սովորական պայմաններով նախատեսված ժամկետներից, դեբիտորական պարտքները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մերույթը: Ցուրարանցուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրույթը առնտրական և այլ դեբիտորական պարտքները հաշվեկշռային արժեքները վերլուծվում են՝ որոշելու համար.

թե արդյոք առկա է որևէ անկողմնակալ վկայություն, որ գումարները փոխատուցելի չեն: Եթե գումարները փոխատուցելի չեն, արժեզրկումից կորուսող ճանաչվում է անմիջապես շահույթում կամ վնասում: Արտաքույրով արտահայտված առետրական դեբիտորական պարտերը վերահաշվարկվում են դրամով՝ կիրառելով հաշվետու ամսարձի դրույթամբ գործող փոխարժեքը: Արտաքույրի փոխարժեային օգնությունը կամ վնասները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Տրված փոխառություններ

Տրված փոխառությունները ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ են:

Սկզբանական ճանաչման պահին անուղղական և ցածր տոկոսադրույթով տրված ժամկետային փոխառության գեղցումից (իրական արժեքով չափումից) առաջացած գուտ արդյունքը (վնասը) ճանաչվում է

- սեփական կապիտալում, եթե ֆինանսական ակտիվը մասնակիցների ու նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունների գծով է, և
- շահույթում կամ վնասում, եթե ֆինանսական ակտիվը այլ կողմերի գծով է:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները դրամարկղում դրամական միջոցներն են և ցածրանոր ավանդները: Դրամական միջոցների համարժեքները պահպան են կարձաժամկետ դրամական պարտավորությունները բավարարելու նպատակով, այլ ոչ թե ներդրման կամ այլ նպատակներով: Որպեսզի ներդրումները որակվեն որպես դրամական միջոցների համարժեքներ, դրանք պետք է լինեն ազատ փոխարկելի՝ նախապես հայտնի դրամական գումարներով, և դրանց արժեքի փոփոխման ոիսկը պետք է լինի ոչ նշանակալի: Հետևաբար, ներդրումները սովորաբար դրամում են դրամական միջոցների համարժեքների շարքին միայն այն դեպքում, եթե դրանք ունեն մարման կարծ ժամկետ, օրինակ՝ ձեռքբերման օրվանից երեք ամիս, կամ ավելի քիչ: Բանկային օվերդրաֆունները, որոնք ենթակա են ցածրանոր մարման, կազմում են Ընկերության դրամական միջոցների կառավարման բաղկացուցիչ մասը և, որպես բաղադրիչ, դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունները են դրամական միջոցներում և դրամական միջոցների համարժեքներում, իսկ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություններում՝ պարտավորություններում:

Առևտրական կրեդիտառական պարտեր

Սկզբանական ճանաչման պահին առետրական կրեդիտորական պարտը չափվում է սկզբանական արժեքով (սկզբանական հաշվում նշված գումարով), բացառությամբ այն դեպքի, եթե կրեդիտառական պարտը չի պարունակում ֆինանսավորման նշանակալի բաղադրիչ: Այս դեպքում կրեդիտորական պարտը չափվում է գեղշված արժեքով:

Մտացված վարկեր և փոխառություններ

Մտացված վարկեր և փոխառություններ սկզբանապես չափվում է իր իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը:

Սկզբանական ճանաչման պահին անուղղական և ցածր տոկոսադրույթով ստացված ժամկետային փոխառության գեղցումից (իրական արժեքով չափումից) առաջացած գուտ արդյունքը (օգուտը) ճանաչվում է

- որպես սեփական կապիտալի այլ տարր, եթե ֆինանսական պարտավորությունը բաժնետերերի ու նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունների գծով է, և
- շահույթում կամ վնասում, եթե ֆինանսական պարտավորությունը այլ կողմերի գծով է:

Սկզբանական չափումից հետո ստացված վարկերը և փոխառությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արցյունավետ տոկոսադրույթի մերույթը:

Ֆինանսական պարտավորությունների ապահովագում

Ընկերությունը ֆինանսական պարտավորությունը (կամ ֆինանսական պարտավորության մի մասը) ապահովագում է, եթե այն մարվում է, այսինքն՝ եթե պարտավորում նշված պարտականությունը կատարվում է կամ չեղյալ է համարվում կամ ուժը կորցնում է: Ապահովաչված ֆինանսական պարտավորության

հաշվեկշռային արժեքի և վճարված կամ վճարվելիք հատուցման միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Գոյություն ունեցող փոխառուի և փոխառուի միջև նշանակալիորեն տարբերվող պայմաններով պարտքային գործիքների փոխանակությունը հաշվառվում է որպես սկզբնական ֆինանսական պարտավորության ճանաչում: Նմանապես, գոյություն ունեցող ֆինանսական պարտավորության կամ դրա մի մասի պայմանների նշանակալի վերափոխումը (անկախ այն բանից, արդյոք այն վերագրելի է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններին) հաշվառվում է որպես սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մարում և նոր ֆինանսական պարտավորության ճանաչում:

Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվը և ֆինանսական պարտավորությունը հաշվանցվում են, և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում են գույն գումարով այն դեպքում, եթե Ընկերությունը՝

- տվյալ պահին ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, և
- մտադիր է կամ հաշվարկը (մարումը) իրականացնել գույն հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

4.10. Բաժնային գործիքներ

Որպես պարտավորություն կամ սեփական կապիտալ դասակարգումը Ընկերության կողմից բողարկված պարտքային և բաժնային գործիքները դասակարգվում են կամ՝ որպես ֆինանսական պարտավորություններ, կամ՝ էլ որպես սեփական կապիտալ՝ պայմանապայման համաձայնության բավարարակությանը և ֆինանսական պարտավորության ու բաժնային գործիքի սահմանումներին համապատասխան:

Ընկերության կողմից բողարկված բաժնային գործիքները ճանաչվում են ստացված մուտքերի հիման վրա՝ հանձն բողարկմանը ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները:

Ընկերության սեփական բաժնային գործիքների հետգումը ճանաչվում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում՝ որպես վերջինիս նվազեցում: Ընկերության սեփական բաժնային գործիքների գուման, վաճառքի, բողարկման կամ մարման գծով շահույթում կամ վնասում որևէ օգուտ կամ կորուստ չի ճանաչվում:

4.11. Վարձակալություն. որպես վարձակալ

Ակցիոնարիանեականություն

Վարձակալության ժամկետի մեջնարկի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում վարձակալը ֆինանսական վարձակալության շրջանակներում իր օգտագործման իրավունքները և պարտականությունները ճանաչում է որպես ակտիվ և պարտավորություն՝ վարձակալված գույքի իրական արժեքին հավասար գումարով կամ նվազագույն վարձավճարների ներկա արժեքով, եթե վերջինս ավելի ցածր է, ընդ որում՝ դրանք որոշվում են վարձակալության սկզբի դրությամբ: Վարձակալի ցանկացած սկզբնավորման ուղղակի ծախսում (լրացրցի ծախսումներ, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են վարձակալության շուրջ բանակցություններին և համաձայնության ձեռքբերմանը) ավելացվում է որպես ակտիվ ճանաչված գումարին:

Նվազագույն վարձավճարների ներկա արժեքը հաշվարկվում է՝ կիրառելով վարձակալությամբ ներայիկող տոկոսադրույթը: Եթե այն հեարակոր չէ որոշել, ապա պետք է կիրառվի վարձակալի լրացրցի փոխառության տոկոսադրույթը:

Հետազանակություն

Նվազագույն վարձավճարները բաշխվում են ֆինանսական վճարի և չվճարված պարտավորության նվազեցման միջն՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը: Ֆինանսական վճարը վարձակալության ժամկետի ընթացքում բաշխվում է ըստ ժամանակաշրջանների այնպես, որպեսզի ստացվի հաստատող պարբերական տոկոսադրույթը յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի պարտավորության մասշտաբությունը նկատմամբ:

Պայմանական ռեստաները ճանաչվում են որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, եթե դրանք կատարվում են:

Ֆինանսական վարձակալությամբ վարձակալված ակտիվի համար հաշվարկվում է մաշվածություն (ամորտիֆացիա)՝ համաձայն այդ տեսակի ակտիվի համար սահմանված քաղաքականության։ Եթե խելամտորներ որոշակի չեն, որ Ընկերությունը վարձակալության ժամկետի ավարտին ձեռք է բերելու սեփականության իրավունքը, ապա ակտիվի ամրողությունը ամորտիֆացվում է վարձակալության ժամկետից կամ օգոստակար ծառայության ժամկետից առավել կարճ ընթացքում։ Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթիվ դրությամբ գնահատվում է՝ արդյոք ֆինանսական վարձակալությամբ վարձակալված ակտիվը արժեզրկվել է։

Գործարկական վարձակալություն

Որպես վարձակալ, Ընկերությունը գործառնական վարձակալության գծով վարձավճարենքը վարձակալության ժամկետի ընթացքում ճանաչում է որպես ծախս կամ ծախսում գծային հիմունքով։ Եթե մեկ այլ սխստեատիկ հիմունք ավելի լավ չի ներկայացնում ակտիվի օգուտների ստացման ժամանակային գրաֆիկը։

4.12. Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ

Եթե աշխատակիցը հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում Ընկերության մատուցել է ծառայություն։ Ընկերությունը, աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների չգեղցված գումարը, որուր ակնեկալվում է վճարել այդ ծառայության դիմաց, ճանաչում է։

ա) որպես պարտավորություն՝ արդեն վճարված գումարենքը հանելուց հետո։ Եթե արդեն վճարված գումարը գերազանցում է հատուցումների չգեղցված գումարը, Ընկերությունը ճանաչում է այդ տարբերությունը որպես ակտիվ՝ այն չափով, որով կանխավճարը կիանգեցնելու օրինակ, ապագա վճարումների կրճատման կամ դրամական միջոցների վերադարձի, և

բ) որպես ծախս, բացառությամբ այն դեպքերի, եթե ՓՄԿՆ-ների ՖՀՍՍ-ով պահանջվում կամ թույլատրվում է հատուցումների գումարը ներառել մեկ այլ ակտիվի արժեքի մեջ (օրինակ, պաշարների, հիմնական միջոցների դեպքում):

Ընկերությունը փոխհատուցելի բացակայությունների ձևով աշխատակիցների հատուցումների ակնեկալվող ծախսումները ճանաչում են։

ա) կուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների դեպքում (օրինակ՝ տարեկան արձակություն)՝ այն ժամանակ, եթե աշխատակիցները ծառայություն ներառություն ունենալու մատուցում, որն ավելացնում է իրենց իրավունքները ապացա փոխհատուցելի բացակայությունների նկատմամբ, և

բ) չկուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների դեպքում (օրինակ՝ ժամանակավոր անաշխատունակություն)՝ այն ժամանակ, եթե բացակայությունը տեղի է ունենալու։

Ընկերությունը կուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների գծով ակնեկալվող ծախսումները չափում է որպես լրացուցիչ գումար, որը ակնեկալում է վճարել որպես հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ կուտակված չօգտագործված իրավունքների արդյունք։

4.13. Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ

Համապատասխանություն

Պահուստը ճանաչվում է, եթե՝

ա) Ընկերությունն ունի ներկա պարտականություն (իրավական կամ կառուցողական)՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք։

բ) հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տևանսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք։ և

ց) պարտականության գումարը հետապնդությունը է արժանահավատորների գնահատել։

Պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվը չեն ճանաչվում։

Զարգում

Որպես պահուստ ճանաչված գումարը իրենից ներկայացնում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ներկա պարտականությունը մարելու համար պահանջվող ծախսումների լավագույն գնահատականը:

Եթե ժամանակի մեջ դրամի արժեքի ազդեցությունը եական է, ապա պահուստի գումարը իրենից ներկայացնում է այն ծախսումների ներկա արժեքը, որուք, ըստ ակնկալության, կպահանջվեն այդ պարտականությունը մարելու համար:

Զեղչման դրույքը (կամ դրույքները) պեսը է լինի այն դրույքը (կամ դրույքները)՝ առանց հաշվի առնելու հարկման ազդեցությունը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի և այդ պարտավորությանը հատուկ ոիսկերի ընթացիկ շուկայական գնահատումները: Զեղչման դրույքը շատեր է արտացոլի այն ոիսկերը, որոնց գծով դրամական միջոցների ապագա հոսքերի գնահատումներն արդեն ճշգրտվել են:

Պահուստը պետք է օգտագործվի միայն այն ծախսումների դիմաց, որոնց գծով այդ պահուստը սկզբնապես ճանաչվել էր:

4.14. Հասույթ

Դորձարքներ

Հասույթ առաջնում են հետևյալ գործարքներից՝

- ա) արտադրանքի, ապրանքների վաճառք.
- բ) ծառայությունների մատուցում.
- ց) այլ անձանց կողմից Ընկերության ակտիվների օգտագործում, որը բերում է տոկոսներ:

Հափում

Հասույթը շափում է ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքով: Ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքը հաշվի է առնում Ընկերության կողմից տրամադրվող ցանկացած առևտրական գեղշերի, ժամկետից շուրջ վճարման գեղշերի և քանակային գիշումների գումարները: Հասույթում չի ներառվում երրորդ անձանց անունից հավաքագրված գումարները (օրինակ՝ ԱԱՀ):

Հետաձգված վճարում

Եթե դրամական միջոցների (դրամական միջոցների համարժեների) ստացումը հետաձգվում է, և համաձայնության արդյունքում գործարքը վերածվում է ֆինանսավորման գործարքի, հատուցման իրական արժեքը բոլոր ապագա ստացումների ներկա արժեքը է՝ որոշված պայմանական տոկոսադրույթի կիրառմամբ:

Պայմանական տոկոսադրույթը ստորև նշվածներից առավել հստակորեն որոշվելին է՝

- ա) նման վարկունակություն ունեցող բողարկողի նմանատիպ ֆինանսական գործիքի համար գերակշռող տոկոսադրույթ, կամ

բ) տոկոսադրույթ, որը գեղշում է ֆինանսական գործիքի անվանական գումարը՝ այն հասցենով ապրանքների կամ ծառայությունների ընթացիկ վաճառքի գիին:

Ապագա բոլոր վճարումների ներկա արժեքի և հատուցման անվանական գումարի տարբերությունը ճանաչվում է որպես տոկոսային հասույթ:

Ապրանքների վաճառք

Ապրանքների վաճառքից ստացվող հասույթը ճանաչվում է, եթե՝

- ա) Ընկերությունը գնորդին է փոխանցել ապրանքների սեփականության հետ կապված ոիսկերի և հատուցների նշանակային մասը,

բ) Ընկերությունը չի պահպանում ոչ կառավարման շարունակական մասնակցություն, որը սովորաբար բխում է սեփականության իրավունքից, և ոչ էլ վաճառված ապրանքների նկատմամբ արդյունավետ վերահսկողություն,

- ց) հեարավոր է արժանահավատորեն շափել հասույթի գումարը.